

Шестнайсема глава

– Вчера не носеше ли някаква картина? – пита ме Йоханес, докато ми поднася чиния с вкусни бърбечета и голям комат хляб.

Седнала съм на осветена от слънцето масичка край прозореца в пивницата. Спала съм толкова дълго, че все още се чувствам замаяно. Забелязвам, че останалите гости отдавна са си тръгнали.

– Да – отговарям.

– Обичаш ли живописиста?

– Обожавам я! А онази картина е нарисувана от мен.

– Наистина ли? Браво на теб! Между другото, забелязах платното, защото съм не само ханджия, но и художник и търговец на картини.

– Значи затова тук има толкова много картини – кимвам и се оглеждам.

– Две от тях са мои. Но отпреди, когато бях все още чирак.

– Вече не си, така ли?

– О, не! Още миналата година минах изпита пред гилдията – шедьовърът ми беше единодушно одобрен и сега мога с гордост да се нарека майстор художник!

– Кои картини са твоите?

Йоханес става от масичката и ми посочва две от кръчмарските сцени на стената. В долната им част се вижда подписът му – „Й. Вермер“.

Оглеждам ги внимателно и се изпълвам с преклонение пред гения му.

– Великолепни са! – възкликвам.

– Благодаря! – кимва той. – Не са лоши, наистина, иначе не бих ги окачил тук. Но сега имам доста нови, които са малко по-различни от тези.

– Така е, творецът винаги се развива – отбелязвам, без да свалям очи от платната. – Къде си чиракувал, между другото? Тук, в Делфт?

– Да, при различни майстори. Година при един, две години при друг, четвъртата – при трети. Пълен хаос, разбира се, но предимството в смяната на майсторите е, че научаваш различни техники. Тъкмо това ми помогна да си изработя лично мой, уникален стил.

– Защото не си се ограничил само с един стил – отбелязвам.

– Именно! А теб какво те води в нашия град, Катрин Барентсдохтер? – пита Йоханес, връща се на масичката и аз се настанявам срещу него.

– Търся си работа – отговарям. – Матиас каза, че брат му има нещо за мен, затова оттук отивам право при него.

Йоханес не отговаря, само се втрещва напрегнато в мен. Започвам да се чувствам леко неудобно, на няколко пъти се опитвам да избегна погледа му, но накрая го поглеждам право в очите и отсичам:

– Какво?

Стреснат от прямотата ми, той се отпуска назад в стола си и казва:

– О, нищо! Извинявай, че те зяпах така! Просто ми напомняш на една жена.

– Това добре ли е?

– Да, но като се загледах по-внимателно, си дадох сметка, че приликата ви не е чак толкова голяма. Ти си много по-красива от нея!

Поглеждам го подозрително, но установявам, че това изобщо не е опит за флирт. Изражението му е съвсем сериозно, дори леко притеснено. В този момент вратата се отваря и той вдига глава. В пивницата влиза млада жена. Руса, с удивително бяла кожа и решително изражение на лицето.

– Това е съпругата ми Катерина – представя я Йоханес. – Катерина, запознай се с Катрин! Тя е приятелка на Матиас.

Колкото топлота се излъчва от Йоханес и майка му, толкова студенина струи от Катерина. Тя ме оглежда от горе до долу, кимва надменно и поглежда многозначително Йоханес.

Той моментално се изправя, очевидно силно притеснен.

– Е, Катрин – смотолевя, – надявам се да си намериш работата! Е, със сигурност ще науча какво е станало, когато се върнеш. Да разбирам ли, че засега ще си оставиш багажа в стаята си?

Кимвам и допълвам:

– Най-вероятно ще остана при вас още една нощ. Довечера ще пристигне и Матиас, така че ще го чакам. Тъкмо ще плати сметката.

– По този въпрос изобщо не се притеснявай! Познавам семейство Ван Нюланд, откакто се помня! Между другото, знаеш ли как да стигнеш до къщата им? Не е много далече. Прекосяваш пазарния площад, тръгваш покрай зърнения пазар и оттам излизаш на канала Хиър. Е, късмет! – вдига ръка той и излиза.

Катерина го проследява накъде отива, оглежда ме преценяващо още веднъж и също изчезва, без да каже и думица.

Решавам да не ѝ обръщам внимание, приключвам яденето си и излизам от странноприемницата. В мига, в който прекрочвам прага, шумотевицата и глъчта на пазара ме удрят като вълна. Проправям си бавно път между сергиите и се насочвам към зърнения пазар и канала.

За всеки случай питам един от минаващите за къщата на семейство Ван Нюланд. Мъжът вади лулата от устата си и сочи с нея по кея.

– Ето там, където товарят онази баржа! – допълва.

Благодаря му и продължавам напред, макар и леко озадачена. Очаквах нещо по-величествено, а се оказва, че братът на Адриан и Матиас има просто работилница. Свалящите се кепенци пред прозорците, които през деня служат за сергия, са покрити с грънци. Две момчета носят към чакащата баржа една

щайга. Изчаквам ги да минат пред мен и отварям вратата. Камбанката огласява влизането ми. В момента, в който прекрочвам прага, се оказвам заобиколена от стени, покрити догоре с рафтове с купи, кани и бокали. Виждат се както най-обикновени гледжосани грънци, така и пъстроцветни подноси от майолика* и ярки чинии. До една от стените е подпряна стълба, на която стои някакъв мъж и протяга ръка към чиния, намираща се доста над него. В мига, в който се надига на пръсти, за да стигне чинията, стълбата се разклаща и аз моментално се втурвам, за да я закрепя.

– Благодаря ви! – обажда се мъжът, поглежда надолу и зяпва. Буквално. После бавно и без да отлепя очи от мен слиза от стълбата с ярката, красива чиния под мишница.

– Вие ли сте Еверт ван Нюланд? – питам, но още докато задавам въпроса, си давам сметка, че това наистина е той. Мъжът е доста по-възрастен и тежък от Матиас, но очите му са в същото яркосиньо, а с изключение на леките наченки на двойна брадичка профилът му е абсолютно същият като на най-малкия му брат.

– Да – кимва той. – С кого имам удоволствието да разговарям? – пита. Вече стои точно пред мен, половин глава по-висок, все така вторачен в лицето ми.

– Казвам се Катрин Барентсдохтер. Изпраща ме брат ви Адриан – и без повече приказки просто му подавам писмото от бившия ми господар.

Еверт ван Нюланд развива писмото, преглежда го набързо и казва:

– Значи търсите работа, така ли?

– Да – гласи краткият ми отговор. Еверт не ми изглежда от приказливите, затова не виждам смисъл да казвам повече от необходимото.

* *Майолика* – разновидност на керамиката, произвеждана от естествено оцветена лекотопима глина. Декорира се с калаена глазура. Има много древен произход, но в Европа навлиза през остров Майорка, откъдето произлиза и името ѝ. По своите свойства майоликата е подобна на фаянса. – *Б. пр.*

– Вярно е, че преди време подхвърлих на брат ми, че още един чифт ръце няма да ми бъдат излишни. Но нямах предвид жена.

– Защо не? – поглеждам го изненадано аз.

– Добър въпрос. Не че и жена не би могла да се справи с тази работа. Не в това е въпросът. Обучавана ли сте някъде?

– Всъщност не. Но имам богат практически опит.

– И аз така си помислих. Е, ще видим. В писмото се казва, че при брат ми сте били икономка и че също така рисувате.

– Точно така. Когато имам време.

– Сама ли сте се учили? Без учител?

– Точно така. Произхождам от селско семейство. Родителите ми ценяха повече доенето на крави и приготвянето на сирене, отколкото рисуването.

Той се изсмива и пита:

– На платно ли рисувате?

– Всъщност предимно върху дърво и керамика. Преди, на село украсявах шкафове и маси за мое собствено удоволствие. Понякога чинии и кани. Но за съжаление нямах много време за това, защото вечно имаше някаква работа я при животните, я в градината.

Еверт изслушва много внимателно краткия ми разказ. Когато завършвам, го питам какво общо обаче имат моите артистични способности с работата, за която съм дошла.

– Всичко, разбира се! – възкликва удивено той. – Не е лошо, че не сте били обучавана, защото очевидно имате талант. Което по мое мнение е далеч по-важно. Имате талант и обичате този занаят! Любопитно ми е да видя какво бихте могли да постигнете с едно гърне!

За момент аз се слисвам, но постепенно всичко ми се изяснява.

– Вие търсите мъж, който да рисува гърнци! – светват очите ми.

– Да. Може и жена. Зависи от уменията ѝ. Рисуването върху платно е едно, но рисуването върху шуплестата повърхност на

керамичните изделия – съвсем друго. Но първо ще трябва да проведем изпит, разбира се.

– Естествено! – кимвам ентузиазирано аз.

* * *

Работилницата е непосредствено зад магазина. Зад него е и пешта. Вратичките ѝ са отворени и докато вървя след Еверт, усещам как ме лъхва горещина. С рисуването на изделията се занимават трима души – двама мъже и едно момче. В мига, в който влизаме, те вдигат глави и ме зяпват.

– Можете да седнете тук – сочи Еверт. – Франс, донеси нещо от бракуваните. Както и четка и боя.

Докато аз неловко заемам мястото си, пред мен се появяват изброените неща. Франс – висок, плешив мъж в средата на трийсетте, сменя някакво гърне от близкия рафт и го поставя пред мен. Аз му се усмихвам, но в отговор получавам само един презрителен поглед.

– Така! Превърнете това гърне в нещо красиво! – отсича Еверт и се отдалечава.

Изчезва в съседното помещение, но през няколко минути влиза, после пак излиза. Очевидно иска да следи реакциите на своите художници. Те безсъмнено са доста слисани от появата на жена в техните редици и непрекъснато ме зяпат злобно.

Решавам да не обръщам внимание на погледите им, заставам с гръб към тях и се фокусирам върху работата си. В магазина забелязах, че по-голямата част от керамичните изделия бяха украсени с флорални мотиви. За мой късмет аз съм много добра в тях.

Постепенно работата ме поглъща изцяло и светът около мен напълно изчезва. Както обикновено в подобни моменти аз се превръщам в едно цяло с четката си. Даже не забелязвам, че някой е застанал зад мен, затова се стряскам не на шега, когато в периферното ми зрение се появява ръка, покрита с множество белези.

– Но това е *много добро!* – изрича мъжът с тон, издаващ немалка изненада. – Ти май наистина имаш талант за тези неща, госпожичке! Как те викат? Между другото, аз съм Квентин, помощник-грънчарят.

Това е първото поощрение, което получавам, затова го приемам с дълбока благодарност. Усмиввам се на човека и отговарям:

– Благодаря ти! Аз пък съм Катрин.